

I ona, kao i atribut, stoji uz imenicu i pobliže ju označuje. Sa svojom imenicom apozicija je u jako dobrim odnosima jer je i sama imenica.

APOZICIJA

Ljubo Stipišić Delmata – svestrani umjetnik i zaljubljenik u tradiciju

Osobnost Ljube Stipišića sadržana je u mnogo riječi. Maestro Ljubo, skladatelj, pjesnik, melograf, skupljač narodnoga blaga, dirigent, slikar, pjesnik, voditelj klapa... gotovo je uvijek vezan za vokalno i dalmatinsko.

Na platnu slikara Stipišića kreću se njegovi mještani u tradicionalnim ophodima uz more, uvale i brodovlja. Pišući čakavsku poeziju, pjesnik Ljubo Stipišić Delmata nerijetko na temelju tradicije stvara vlastiti rječnik. Taj svestrani umjetnik neumorno osluškuje bilo naroda, prati ga i s njim živi.

Rezultat je uvijek tako neobičan da kod Stipišića imate dojam da je arhaičniji od arhaičnog i izvorniji od izvornoga.

- ▣ *maestro* – titula uglednih glazbenika, osobito dirigenata
- ▣ *melograf* – skupljač i zapisivač narodnoga melosa
- ▣ *biĳo* – otkucaji srca
- ▣ *ophod* – duga povorka ljudi, procesija
- ▣ *arhaičan* – koji više nije u uporabi; starinski

(prema: <http://www.gkzd.hr/delmata>, učitano 29. ožujka 2013.)

Apozicija – dopuna imenici

Ljubo Stipišić Delmata ostavio je dubok trag u hrvatskoj kulturi. Jednostavan i pristupačan, za mnoge je bio i ostao – *barba Ljubo*. Njegova se osobnost ne može predstaviti jednoznačno jer se okušao u mnogim djelatnostima. Promotri tko je bio Ljubo Stipišić Delmata:

skladatelj i pjesnik

dirigent

slikar

Tko je bio Ljubo Stipišić, doznat ćeš i u sljedećem primjeru:

^N
Skladatelj Ljubo Stipišić napisao je pjesmu *Dalmatino povišću pritrujena*.

U navedenoj smo rečenici imenici *Ljubo Stipišić* pridružili imenicu *skladatelj*. Ona je imenici *Ljubo Stipišić* dopunila značenje. Baš kao što je Ljubo Stipišić neraskidivo vezan uz djelatnosti kojima je posvetio cijeli život, tako su i dvije imenice unutar rečenice postale jedna cjelina.

Promotri i sljedeće rečenice u kojima jedna imenica pobliže označuje drugu te uočii u kojim su padežima obje imenice:

^N
Voditelj Ljubo Stipišić osnovao je mnoge dalmatinske klape.

^A
Slikara Ljubo Stipišića privlačili su motivi zvonika i procesija.

^L
O pjesniku Ljubi Stipišiću govore njegove duhovne pjesme i originalan rječnik.

U svim su navedenim rečenicama imenici *Ljubo Stipišić* pridružene imenice koje ju pobliže označuju: *voditelj*, *slikar*, *pjesnik*. Te se imenice s imenicom koju dopunjuju u svim rečenicama **slažu u padežu**. Takvu imenicu koja pobliže označuje drugu imenicu i s njome se slaže u padežu nazivamo **apozicija**. Bilježimo ju kraticom AP.

Budući da se imenični atribut također izriče imenicom, apoziciju i atribut razlikujemo prema padežima u kojima se nalaze. Promotri primjere:

^N Umjetnik Ljubo znao je oslušivati bilo ^A ^G naroda.
^G Pjesme skladatelja Ljube izvode se na festivalima ^L ^G klapa.

apozicija – u istome padežu
kao imenica na koju se odnosi

imenični atribut – najčešće
u genitivu

Apozicija i imenica na koju se ona odnosi u istome su padežu, a imenični atribut i imenica na koju se on odnosi u različitim su padežima – imenski je atribut najčešće u genitivu.

Apozicijski skup

Imenica u službi apozicije može uza se imati jedan ili više atributa:

^{AT} ^{AP}
Popularni pjevač Gibboni svojim humanitarnim radom u Unicefu podupire dječja prava.

U istaknutome skupu riječi apozicija *pjevač* dopunjuje imenicu *Gibboni*. Međutim, apozicija *pjevač*, budući da je imenica, i sama ima svoj atribut – pridjev *popularni*. Cijeli taj skup riječi – *popularni pjevač* – pobliže je označio imenicu *Gibboni*. Takav skup u kojemu se nalazi apozicija s jednim ili više atributa nazivamo **apozicijski skup**.

Promotri apozicijske skupove i u sljedećim rečenicama:

Ljubo Stipišić doselio se s rodnoga otoka Hvara u Split.

Skupljač narodnih napjeva Ljubo Stipišić ostavio je traga u hrvatskoj kulturi.

Gibonni se ponosi radom svoga oca Ljube.

apozicijski skup

Položaj apozicije u rečenici

Apozicija se u rečenici može naći ispred ili iza imenice koju pobliže označuje. Uobičajeno apozicija dolazi ispred imenice na koju se odnosi:

S melografom Ljubom Stipišićem hrvatska je baština dobila vrijednoga čuvara.

Redosljed, međutim, može biti i obrnut pa apozicija može stajati iza imenice na koju se odnosi. Ako apozicija dolazi iza imenice na koju se odnosi, odjeljuje se zarezom:

S Ljubom Stipišićem, melografom, hrvatska je baština dobila vrijednoga čuvara.

Hrvatska je baština dobila vrijednoga čuvara s Ljubom Stipišićem, melografom.

I apozicijski skup može se naći iza imenice na koju se odnosi te se i on odjeljuje zarezom. Promotri primjere:

Ljubo Stipišić glazbeno je utjecao na Zlatana, svoga sina.

Gibonni, njegov sin, često izražava zahvalnost i poštovanje prema ocu.

Mjesto apozicije u rečenici

Apoziciji, kao i atributu, mjesto u rečenici otvara imenica na koju se odnosi, bez obzira na službu koju ima u rečenici. Stoga se apozicija u rečenici može naći u svim rečeničnim dijelovima:

To ^P je skladatelj Ljubo. → apozicija je dio predikata

^S Zaklada Delmata proučava Stipišićev opus. → apozicija je dopuna imenici u službi subjekta

^O Pjevača Gibonnija glazbeno je usmjerio otac. → apozicija je dopuna imenici u službi objekta

Prije dolaska u Split Stipišići su živjeli ^{POM} na otoku Hvaru. → apozicija je dio priložne oznake

ukratko

Apozicija

– imenica koja dopunjuje drugu imenicu i s njome se slaže u padežu

Poznati pjevač Gibonni glazbeno je sazrijevao uz oca.

Od (svoga oca) Ljube Gibonni je učio o glazbi. Od Ljube, (svoga oca), Gibonni je učio o glazbi.

apozicijski skup
– apozicija s atributima

apozicija i apozicijski skup odjeljuju se
zarezom kad su iza imenice na koju se odnose

ZAPIS ZA PRAVOPIS

Piše se: skupljač – skupljačica – skupljanje
riječ – riječca – riječit
uvijek – zauvijek
Dalmacija – Dalmatinac – dalmatinsko
Stipišić – Stipišićev
pisati – pišući

rječnik – rječnički
rijedak – rijetka – rjeđi – najrjeđi
oslušivati – oslušujući
običan – neobičan
arhaičan – arhaičniji – najarhaičniji.